

Голові Разової спеціалізованої вченої ради PhD 11584
Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського
доктору наук з фізичного виховання та спорту
професору Пітину М.П.

Відгук

офіційного опонента, доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора Костюкевича Віктора Митрофановича на дисертаційну роботу **Грибовської Наталії Олександрівни** за темою – «Удосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі засобами фітнесу», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми дисертації. Сучасні тенденції підготовки кваліфікованих футболістів обумовлені використанням комплексного впливу на рівень їх фізичної та функціональної підготовленості. Безумовно, одним із напрямів вдосконалення фізичних якостей гравців є фітнес-технології, що використовуються у поєднанні з засобами спеціальної техніко-тактичної підготовки. Важливо зазначити, що ігрове амплуа воротаря у футболі характеризується специфічними якостями в процесі гри. Перш за все сучасний футбольний воротар має володіти якостями швидкості, спритності вибухової сили та спеціальної витривалості. Окрім цього для футбольного воротаря характерним є прояв просторової орієнтації, високої координації та тактичного мислення на рівні антиципаційних процесів.

Отже, одним із науково-методичних підходів удосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих футбольних воротарів є засоби фітнесу. Тобто, дисертаційна робота Наталії Грибовської може розглядатися як актуальний науковий пошук підвищення ефективності системи підготовки кваліфікованих спортсменів у футболі.

Дисертаційна робота виконана відповідно до Зведеного плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського на 2021-2025 рр. за темою 2.4 «Сучасні фітнес-технології у фізичній підготовці кваліфікованих футболістів».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків сформульованих у дисертації. Обґрунтованість та достовірність результатів наукового дослідження ґрунтується на теоретичних та емпіричних знаннях фізичної підготовленості кваліфікованих футболістів, зокрема, тенденцій розвитку фітнес-технологій у системі підготовки спортсменів. Наукові положення дисертації, висновки відповідають меті – підвищити рівень фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі з використанням засобів фітнесу, об'єкту - фізична підготовка кваліфікованих футболістів, предмету - фізична підготовленість кваліфікованих воротарів у футболі.

Ступінь вірогідності отриманих результатів обумовлена чотирьохетапним дослідженням 2021-2025 р.р., залученням до дослідження необхідної кількості кваліфікованих футболістів, зокрема, 23 польових

гравців та 11 воротарів. Відповідно до мети та завдань дослідження у дисертаційній роботі використані адекватні методи наукового пошуку: аналіз та узагальнення інформації наукової та методичної літератури; документальний метод; експертне оцінювання; педагогічне спостереження; медико-біологічні методи; педагогічне тестування; педагогічний експеримент; методи математичної статистики. Варто відзначити широкий спектр використання методів статистичного аналізу. Зокрема, кореляційний аналіз Браве-Пірсона, однофакторний дисперсійний аналіз, критерії згоди Шапіро-Уїлкі та Колмогорова-Смірнова, критерій Ст'юдента, критерій Мана-Уїтні. Всі ці методи математичної статистики стали підґрунтям для отримання нових даних відносно впливу засобів фітнесу на фізичний та функціональний стан кваліфікованих футбольних воротарів.

Достовірність результатів та їх новизна ґрунтується належною організацією дослідження, що визначена відповідно до алгоритму проведення педагогічного експерименту, а саме, аналізу стану наукової проблеми та впровадження експериментальної програми.

Висновки дисертаційної роботи адекватні поставленим завданням, базуються на нових результатах дослідження та свідчать про завершеність наукового пошуку.

Наукова новизна обумовлена результатами дослідження та відображає нові дані для теорії і практики спорту, зокрема, системи підготовки кваліфікованих воротарів у футболі.

У дисертаційному дослідженні наукова новизна характеризується тим, що вперше:

- розроблено та обґрунтовано зміст методики вдосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі з використанням засобів фітнесу;
- визначено найбільш інформативні показники композиційного складу тіла;
- удосконалено відомості про функціональний стан та фізичну підготовленість воротарів у футболі;
- удосконалено наукову інформацію про взаємозв'язки змагальної діяльності та фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі;

Практична значущість дослідження полягає у впровадженні авторської методики вдосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі з використанням засобів фітнесу у навчально-тренувальний процес ДЮСШ, футбольних клубів та закладів вищої освіти.

Апробацію результатів дослідження здійснено на міжнародних конференціях, зокрема, на II Міжнародній науково-практичній Інтернет конференції «Фітнес, харчування та активне довголіття» (Луцьк, 2022), Міжнародній науково-практичній конференції «Молода спортивна наука України» (Львів, 2022-2023р.р.), IX Міжнародній конференції «Science Culture and Sport» (Прага, 2023р.) та інших наукових форумах.

Публікації. За темою дисертаційної роботи авторкою опубліковано 11 наукових праць з яких 4 статті – у фахових виданнях України, 2 публікації апробаційного характеру та 5 публікацій, що додатково відображають наукові результати дослідження.

Оцінювання змісту дисертації. Дисертаційну роботу Грибовської Н.О. викладено на 160 сторінках основного тексту українською мовою. Робота складається з анотацій, переліку умовних скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел (247 джерел, серед яких 113 - іноземних) та додатків. Робота ілюстрована 41 таблицею та 26 рисунками.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету і завдання роботи, а також об'єкт та предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження, особистий внесок у спільних публікаціях, сферу апробації результатів дослідження.

У першому розділі **«Сучасні підходи до змісту фізичної підготовки футболістів»** авторкою дисертаційної роботи визначено особливості навчально-тренувального процесу футболістів різного ігрового амплуа у річному макроциклі, а також схарактеризовано фізичну та функціональну підготовленість футболістів. У розділі аналізуються сучасні шляхи удосконалення фізичної підготовки футболістів. Дисертанткою виокремлено коло основних проблем в процесі фізичної підготовки кваліфікованих футболістів, зокрема, воротарів.

Зазначається, що сучасний розвиток фітнес-технологій сприяє зростанню інтересу до застосування у навчально-тренувальному процесі футболістів. Що стосується воротарів, то використання засобів фітнесу для вдосконалення їх фізичної та функціональної підготовленості є доцільним упродовж різних етапів річного макроциклу.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** викладено методи наукових досліджень за темою дисертаційної роботи відповідно до мети та завдань наукового пошуку.

У розділі описана структура проведення педагогічного експерименту впродовж 4-х етапів дослідження.

У третьому розділі **«Обґрунтування застосування фітнес-технологій у фізичній підготовці кваліфікованих воротарів у футболі»** Наталією Грибовською аналізуються особливості використання у навчально-тренувальному процесі кваліфікованих футболістів фітнес-технологій. Представлено результати експертного опитування щодо використання фітнес-програм у навчально-тренувальному процесі футболістів, зокрема, визначено їх рангове місце в процесі підготовчого, змагального та відновлюваного періодів.

У розділі здійснено порівняльний аналіз показників фізичного розвитку та складу тіла кваліфікованих воротарів та польових гравців у футболі. Виявлено, що польові гравці та воротарі мають відмінності у фізичному розвитку, зокрема, маси тіла та довжини тіла; обводів: зап'ястя, передпліччя, плеча у спокої чи напруженні ший, стегон. Тобто, воротарі є вищими порівняно з польовими гравцями, мають більшу масу тіла та показники обводів.

Авторкою на основі кореляційного аналізу визначено взаємозалежність між показниками фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі.

Авторка стверджує, що в процесі фізичної підготовки кваліфікованих воротарів у футболі має застосовуватися диференційний підхід.

У четвертому розділі **«Методика вдосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі та її ефективність»** дисертанткою характеризується авторська методика використання засобів фітнесу в процесі фізичної підготовки кваліфікованих воротарів у футболі. Зокрема, ця методика передбачала використання вправ з гімнастичними палицями Itick Modility, комплексів вправ із урахуванням міофасціальних ліній тіла, вправ на активацію м'язів, вправ з блочними трансферними та вільними важелями тощо.

У розділі представлено структурну схему вдосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі. Варто відзначити, що авторська методика вдосконалення фізичної підготовленості воротарів у футболі характеризується цільовими установками, етапністю, алгоритмічністю та структурністю. Це дозволяє стверджувати про ефективність авторської методики вдосконалення фізичної підготовленості воротарів у футболі на основі засобів фітнесу.

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** аналізується актуальність проблеми використання фітнес-технологій у фізичній та функціональній підготовленості спортсменів. Авторкою стверджується, що проведені дослідження підтверджують наукову інформацію про те, що фізичний розвиток кваліфікованих футболістів має відмінності в залежності від ігрового амплуа, зокрема, мова йде про польових гравців та воротарів.

Здобувачкою наукового ступеня здійснено порівняльний аналіз результатів власних досліджень з результатами інших науковців з обраної проблеми наукового пошуку.

Дотримання академічної доброчесності. Відсутність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Аналіз тексту дисертаційної роботи та текстів публікацій дисертантки з теми дослідження дозволяє стверджувати, що здобувачка наукового ступеня у процесі викладу матеріалів дослідження дотримувалась вимог академічної доброчесності.

У спільних наукових публікаціях подано інформацію про особистий внесок авторки дисертаційного дослідження.

Зауваження до змісту дисертаційної роботи

1. Дискусійним може вважатися формулювання об'єкту «фізична підготовка кваліфікованих футболістів» та предмету «фізична підготовленість кваліфікованих воротарів у футболі» з точки зору відображення предмету дослідження як однієї з ознак об'єкту дослідження. У даному випадку «об'єкт» дослідження характеризує процес підготовки кваліфікованих футболістів, а «предмет» стан їх підготовленості. Можливо, було б доцільним визначити об'єкт дослідження як «фізична підготовленість кваліфікованих футболістів».
2. Варто в тексті роботи посилається на прізвище авторів, коли мова йде про конкретні результати дослідження авторів (ст. 34).
3. У роботі використаний широкий спектр методів математичної статистики і це може вважатися сильною стороною даного дослідження. У той же час, текст роботи дещо перевантажений різними формулами та статистичними

- даними, що в певній мірі зменшує педагогічну складову дослідження, насамперед, це стосується практичного значення результатів дослідження.
4. У роботі здійснюється посилання на літературні джерела після певної констатації чи твердження, включаючи велику групу авторів (публікацій) – 6-9, (ст. 28, 31, 44, 63), що не є помилкою, але у сучасних наукових текстах доцільно використовувати однозначно не більше 5-ти посилань.
 5. Для більш повної характеристики авторської методики вдосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі варто було б навести компоненти навантаження – обсяг, інтенсивність, спрямованість, величина навантаження тощо.
 6. У дисертаційній роботі є деякі недотримання технічних вимог до розміщення тексту, а також є орфографічні помилки (ст. 20, 40, 72, 98, 121).

Зазначені зауваження у більшості є дискусійними, вони відображають власну думку опонента, але, загалом, не впливають на позитивний висновок.

Висновок. Дисертаційна робота Грибовської Наталії Олександрівни на тему «Удосконалення фізичної підготовленості кваліфікованих воротарів у футболі засобами фітнесу», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44), а її автор Грибовська Наталія Олександрівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного
виховання та спорту, професор,
професор кафедри теорії
і методики спорту
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Костюкевич Віктор Митрофанович

